

**PLA
D'IMPULS
A LA LECTURA**

ESCOLA JOSEFINA IBÁÑEZ

JUNY 2017

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Escola Josefina Ibáñez

INDEX

JUSTIFICACIÓ	3
L'HÀBIT LECTOR: EL GUST PER LLEGIR.	3
ACTIVITATS A DESENVOLUPAR	4
<i>ACTIVITATS PUNTUALS:</i>	4
<i>ACTIVITATS SISTEMÀTIQUES:</i>	5
L'APRENTATGE DE LA LECTURA: APRENDRE A LLEGIR	6
AVALUACIÓ I PRESA DE DECISIONS SOBRE LA COMPRESIÓ LECTORA	6
SEQÜENCIACIÓ ESTRATÈGIES COMPRESIÓ LECTORA	6
<i>LA COMPRESIÓ LECTORA A EDUCACIÓ INFANTIL</i>	7
<i>LA COMPRESIÓ LECTORA A CICLE INICIAL</i>	10
<i>LA COMPRESIÓ LECTORA A CICLE MITJÀ I SUPERIOR</i>	11
L'ÚS DE LA LECTURA PER APRENDRE: LLEGIR PER APRENDRE	13
CRITERIS PER A LA SELECCIÓ DE TEXTOS DES DE LES ÀREES	13
PROGRAMACIÓ ACTIVITAT LECTURA	14
GUIA DE REFLEXIÓ PER AL RECURS I ANÀLISI D'ACTIVITATS DE LECTURA DINS L'ÀREA	14
ANNEXES	15
ANNEX 1	16
EL TEMPS DE LECTURA	17
1. <i>Objectius</i>	17
2.- <i>L'hàbit lector: franja horària.</i>	17
3.- <i>L'hàbit lector: activitats.</i>	18
4. <i>El temps per llegir</i>	19
4.1. <i>La lectura en veu alta del mestre</i>	19
4.2. <i>La lectura en veu alta dels alumnes</i>	20
4.3. <i>La lectura autònoma</i>	21
4.4. <i>El model de lectura silenciosa del mestre</i>	22
5. <i>El temps per parlar de la lectura</i>	22
5.1. <i>Debats de lectures compartides (a partir de cicle mitjà)</i>	22
5.2. <i>Conversa literària (tots els nivells)</i>	22
5.3. <i>Presentacions i recomanacions (tots els nivells)</i>	23
6. <i>Orientacions metodològiques (Ampliació). Annex 1</i>	23
ELS TALLER DE COMPRESIÓ LECTORA	25
1. JUSTIFICACIÓ	25
2. <i>Objectius</i>	25
3. <i>Planificació d'un taller de lectura</i>	26
4. <i>Estructura taller de lectura</i>	26
5. <i>Criteris per a la selecció de textos</i>	27
6. <i>Estratègies de lectura a treballar</i>	27
GRAELLES DE PROGRAMACIÓ ACTIVITATS I TALLERS	29
GUIA PER L'ANALISIS DE TEXTOS	30
ANNEX 3	31
GUIA DE REFLEXIÓ PER AL RECURS I ANÀLISI D'ACTIVITATS DE LECTURA DINS L'ÀREA	32

JUSTIFICACIÓ

Amb aquest pla el que busquem és augmentar la **competència comunicativa lingüística** i el **desenvolupament de l'hàbit lector** dels nostre alumnes, tenint present que la **competència lectora** és a la base de molts dels aprenentatges i un requisit per participar amb èxit en bona part dels àmbits de la vida adulta.

La nostra escola es proposa fer una reflexió sobre el treball de la lectura que realitzem a les nostres aules i recollir i/o plantejar noves activitats per potenciar-la. Tal com indiquen les orientacions donades pel departament aquest pla ha de girar en torn a tres eixos principals:

- **L'aprenentatge de la lectura**, on es desenvoluparà la capacitat de llegir, comprendre i analitzar textos. L'objectiu és analitzar la forma d'ensenyar a llegir i amb quins materials es fa.
- **L'ús de la lectura per l'aprenentatge**: un cop assolida la lectura, desenvolupar la capacitat d'usar-la com a eina d'accés a la informació, la descoberta i l'ampliació de coneixements,
- **L'hàbit lector**: desenvolupar l'hàbit de llegir i desvetllar els gustos personals per gaudir de la lectura

Encara que tots tres aspectes van molt lligats entre si, per facilitar i organitzar l'elaboració d'aquest pla començarem per un dels eixos: **l'hàbit lector**.

L'HÀBIT LECTOR: el gust per llegir.

El gust per llegir s'adquireix desenvolupant l'hàbit lector i fomentant la lectura sistemàtica en qualsevol suport, aprenent a reflexionar sobre el que s'ha llegit, sabent-ho explicar mitjançant evidències orals o escrites i sabent-ho compartir.

Des de la nostra escola considerem que per poder desenvolupar un bon hàbit lector és imprescindible potenciar des de ben petits el gust i l'interès pels llibres, els contes i els diferents textos escrits (rètols, notes, cartells, circulars....); dotar a la lectura de significat i funcionalitat i compartir amb els alumnes lectures i descobertes. Tot això els portarà a gaudir del fet de llegir.

Per a potenciar tots aquests aspectes es proposen diferents tipus d'activitats: per una banda, activitats puntuals per despertar l'interès per la lectura, els llibres i el fet de gaudir amb la lectura dels altres (visita biblioteca municipal, activitats de Sant Jordi...); i per altra, activitats més sistemàtiques, per treballar més l'hàbit lector al llarg del curs.

Aquestes activitats tenen com a finalitat els següents objectius:

ACTIVITATS A DESENVOLUPAR

ACTIVITATS PUNTUALS:

ED. INFANTIL	ED. PRIMÀRIA
REUNIÓ PARES INICI DE CURS	
	Importància de treballar aquest hàbit també des de casa i recomanarem trobar una estona diària (de 10 a 20 minuts) per llegir amb els infants o llegir al seu costat per reforçar els hàbits de bon lector i la lectura autònoma.
VISITA A LA BIBLIOTECA MUNICIPAL	
Visita i activitat a la Biblioteca Municipal. (P-5).	Visita i activitat a la Biblioteca Municipal. (1r i 3r)
SETMANA DE SANT JORDI	
<ul style="list-style-type: none"> - Conta contes: els avis ens expliquen contes. - Els nens de primària expliquen contes als d'infantil. - Elaboració d'un conte entre tota l'escola 	<ul style="list-style-type: none"> - Explicuem/llegim contes als nens i nenes més petits . - Concurs literari. - Elaboració d'un conte_entre tota l'escola .

ACTIVITATS SISTEMÀTIQUES:

Aquestes activitats es realitzaran de forma sistemàtica durant tot el curs:

Educació infantil:

- **Biblioteca d'aula.**
- **Biblioteca centre** : Sessions quinzenals de biblioteca.
- **El conte viatger (P4).** S'inicia un conte a la classe tots junts i cada setmana se l'emporta un nen a casa i segueix la història.
- **El meu llibre preferit (P5).** Cada nen es prepara el conte que més li agrada i l'explica als companys.

Educació primària:

Per a potenciar aquest hàbit des d'escola es proporciona als nens i nenes una estona diària de 30 minuts de lectura en tots els cursos. El desenvolupament i gestió d'aquest temps es realitza de diferent manera segons l'edat dels alumnes. L'anomenarem "El temps de lectura". (**Annex 1: Document "EL TEMPS DE LECTURA"**)

Així mateix a les reunions de classe d'inici de curs s'explicarà a les famílies la importància de treballar aquest hàbits també des de casa i recomanarem trobar una estona diària (de 10 a 20 minuts) per llegir amb els infants o llegir al seu costat per reforçar els hàbits de bon lector i la lectura autònoma.

Dins els racons de llengua de cicle inicial sempre hi haurà un racó amb la única finalitat de gaudir de la lectura individual o compartida, sense altres demandes, per afavorir el fet de llegir pel gust de llegir.

Cada setmana, els nens s'emportaran un llibre de dilluns a divendres per llegir a casa amb la família. Després, a l'aula, els nens que vulguin poden explicar oralment el conte, amb qui l'han llegit, etc.

L'APRENTATGE DE LA LECTURA: aprendre a llegir

COMPRESIÓ LECTORA

AVALUACIÓ I PRESA DE DECISIONS SOBRE LA COMPRESIÓ LECTORA

EDUCACIÓ INFANTIL:

L'avaluació del nivell de lectura i comprensió lectora dels nostres alumnes es farà mitjançant la **prova Teberosky** de lectura. Aquesta prova es passa a principi i a final de curs.

A partir de l'anàlisi d'aquesta prova a inici de curs s'adaptarà la programació per potenciar les activitats en funció de les necessitats de cada grup.

PRIMÀRIA:

A primer a inici de curs es passen un altre cop la **prova Teberoski** per comprovar en quin moment lector es troben i prendre les decisions pertinents.

Es passen les **ACL** a inici i final de curs (octubre i maig). A primer les inicials es faran cap al novembre.

Aquestes proves ens permetran fer una valoració de la competència dels nostres alumnes en aquest aspecte molt més objectiva. A partir d'aquests resultats es prendran les mesures que considerem convenientes per reforçar i potenciar aquesta competència amb els alumnes i/o grups d'alumnes que presentin més dificultats. Aquestes actuacions s'adequaran i definiran cada curs escolar en funció de les necessitats observades.

A Cicle Mitjà i Superior es realitzaran dos o tres tallers trimestrals per treballar les estratègies de comprensió lectora determinades a partir d'aquest anàlisi. En el document "Els tallers de comprensió lectora" es desenvolupa les orientacions i la dinàmica del treball per tallers de la comprensió lectora a Cicle Mitjà i Superior. (**Annex 2: Document "ELS TALLERS DE COMPRESIÓ LECTORA"**)

SEQÜENCIACIÓ ESTRATÈGIES COMPRESIÓ LECTORA

A continuació es presenta la distribució del treball de les estratègies lectores en els diferents cicles i nivells.

LA COMPRESIÓ LECTORA A EDUCACIÓ INFANTIL

ESTRATÈGIES	CURS	ACTIVITAT	MATERIAL: CONTES
Formular hipòtesis i comprovar-les	P3	Fer prediccions (seqüència repetitiva). A partir del dibuix d'una part de la bruixa fer prediccions.	Bruixa coloraina.
		Fer hipòtesi a partir de la coberta. Predir el diàleg dels personatges.	Tres porquets.
		Predir el diàleg dels personatges.	La caputxeta vermella.
	P4	Fer predicció a partir de la lectura de la primera pàgina d'un conte.	La castanyera.
		Predir l'actuació d'un personatge.	La rínxols d'or.
		Fer hipòtesis a partir d'una imatge.	El rebost de l'esquirol.
		Fer prediccions sobre el desenvolupament d'una història o d'una seqüència repetitiva.	De què fa gust la lluna?
		Fer hipòtesi a partir de la coberta.	Sant Jordi.
		Predir el diàleg dels personatges.	On és l'estrella de mar.
	P5	Fer prediccions sobre el desenvolupament d'una història o d'una seqüència repetitiva.	Les set cabretes i el llop.
		Predicció a partir de la tapa. Indicis textuais d'un text: Primera línia del text.	La bruixa i el tió.
		Predicció a partir d'una part d'una imatge.	El peix irisat.
		Predir el diàleg dels personatges.	Sant Jordi.
		Predir que farà un personatge.	En Jaume i la mongeta màgica
		Iniciar-se amb la predicció del final d'una història.	Caseta de xocolata (contes desexplicats)

ESTRATÈGIES	CURS	ACTIVITAT	MATERIAL: CONTES
Fer inferències	P4	Deduir informació a partir d'imatges.	La rínxols d'or.
		Endevinar enigmes i endevinalles.	La Talpeta.
		Deduir com se sent un personatge a partir de la seva actuació.	Monstre de colors.
	P5	Deduir informació a partir d'imatges.	El peix irisat.
		Endevinar enigmes i endevinalles.	Sant Jordi.
		Endevinar objectes.	La Bella dorment.
		Endevinar personatges o objectes a partir de la seva ombra.	La castanyera.
		Deduir com se sent un personatge a partir de la seva actuació/com és el caràcter del protagonista.	En Jaume i la mongeta màgica. El Pere sense por.
	Deduir informació a partir d'imatges.	La rínxols d'or.	
	Fer connexions	P3	Connexions amb coneixements previs del alumnes.
Connexions amb altres contes i personatges (llops).			La caputxeta vermella. Els tres porquets.
P4		Connexions amb altres coneixements.	La rínxols d'or.
		Relacionar la informació del text amb el que jo penso, sento o crec.	El tió de Nadal. On és l'estrella de mar.
		Relacionar la informació del text amb les seves experiències.	El tió de Nadal. Carnestoltes. On és l'estrella de mar.
		Posar-se a la pell del personatge.	El monstre de colors. Sóc una nena. On és l'estrella de mar.
P5		Connexions amb coneixements previs del alumnes.	El peix irisat.

ESTRATÈGIES	CURS	ACTIVITAT	MATERIAL: CONTES
		Connexions amb altres contes i personatges (bruixes).	La bruixa i el tió. La bella dorment.
		Relacionar la informació del text amb el que jo penso, sento	El Pere sense por.
Resumir	P3	Recapitular.	La bruixa coloraina.
	P4	Recapitular/resumir.	La rínxols d'or. El rebost de l'esquirol. De què fa gust la lluna?
	P5	Recapitular/resumir.	La tortuga sàvia. Les set cabretes. El Pere sense por.
Visualitzar	P3	Visualitzar escenaris de la història (el bosc).	El Tabalet. La caputxeta vermella.
	P4	Observar una imatge d'una escena i imaginar-la.	La castanyera.
		Imaginar-nos que som dins del conte: què fem, què els hi diem...(teatre).	De què fa gust la lluna?
		Escoltar el conte amb els ulls tancats.	Sant Jordi.
	P5	Escoltar el conte amb els ulls tancats.	El peix irisat.
		Dibuixar el que hem escoltat .	El peix irisat.
Imaginar-nos que som dins del conte: què fem, què els hi diem...(teatre).		La caseta de xocolata. En Jaume i la mongeta màgica.	

Imaginar-nos que som dins del conte: què fem, què els hi diem...(teatre). Imaginar-nos que som dins del conte: què fem, què els hi diem...(teatre).

LA COMPRENSIÓ LECTORA A CICLE INICIAL

ESTRATÈGIES	CURS	ACTIVITAT	MATERIAL: CONTES
Formular hipòtesis i comprovar-les	1r i 2n	Fer hipòtesis a partir de la coberta d'un llibre o conte.	Contes
		Fer hipòtesis a partir del fragment d'una imatge.	Textos de medi, català,..
		Fer hipòtesis a partir d'una foto d'una situació compromesa.	Fotos medi
		Fre prediccions sobre el desenvolupament d'una història.	Racons de català i castellà
		Predir el diàleg dels personatges.	Racons de català i castellà
		Fer prediccions a partir de la lectura de la primera o primeres línies d'un text.	Textos català
		Predir que farà un personatge.	Textos en català
		Predir el final d'una història.	Textos en català
Fer inferències	1r i 2n	Endevinar enigmes i endevinalles	Racons català i castellà
		Emplenar buits d'un text :dibuixar, cercar o escriure la paraula que falta.	Racons de català i castellà
		Deduir informació a partir de l'observació dels detalls.	Làmimes i contes
Fer connexions	1r i 2n	Connexions amb un mateix.	Contes
		Connexions amb el text.	Contes
		Connexions amb els altres coneixements.	Contes i textos medi
Resumir	1r i 2n	Repetir oralment la història que hem compartit resumint l'ordre de les seqüències.	Contes
		Reexplicar i reproduir els contes llegits.	Contes
		Organitzar la informació d'un text expositiu en un esquema.	Textos de medi

ESTRATÈGIES	CURS	ACTIVITAT	MATERIAL: CONTES
Visualitzar	1r i 2n	Aparellar una descripció amb la imatge correcta d'entre tres opcions.	Contes
		Observar la imatge d'un objecte, animal o persona i imaginar on és, què hi deu haver al seu voltant...	Imatges i làmines
		Escoltar una narració o poema amb els ulls tancats i després fer un dibuix de com ens hem imaginat una escena, un personatge,...	Contes

LA COMPRESIÓ LECTORA A CICLE MITJÀ I SUPERIOR

El treball de les estratègies de comprensió lectora es treballaran a aquest cicle mitjançant tallers de lectura. Les estratègies a treballar a cada nivell es decidirà a partir de l'anàlisi de les proves ACL. Es faran **dos o tres tallers trimestrals** per treballar aquestes estratègies. (**Annex 2: Document "ELS TALLERS DE COMPRESIÓ LECTORA"**)

Tot i això, és important combinar l'ensenyament implícit (ajudar a comprendre) i l'ensenyament explícit (ensenyar a comprendre). Caldrà fer activitats de lectura seguint el procés lector (abans-durant-després), ajudant els alumnes a comprendre, fent lectures compartides, lectures guiades, etc., i combinar-ho amb tallers de lectura per a treballar aquelles estratègies de lectura que detectem que costen o són més difícils d'aplicar.

CURS	ESTRATÈGIES	ACTIVITAT	MATERIAL
3r	Relacionades amb la literalitat	TALLER DE LECTURA	TEXTOS TRIATS A PARTIR DEL SEU ANÀLISI
4t	Relacionades amb la literalitat complexa Relacionades amb la reorganització		
5è	Relacionades amb la reorganització complexa Relacionades amb la inferència.		
6è	Relacionades amb la valoració crítica		

L'ÚS DE LA LECTURA PER APRENDRE: llegir per aprendre

Els alumnes han de tenir la capacitat d'utilitzar la lectura com a instrument d'aprenentatge en totes les àrees del currículum. Si les habilitats lectores només es treballen a l'àrea de llengua, la transferència d'aquestes habilitats a la comprensió d'un text no sempre serà fàcil ni immediata perquè cal tenir en compte el patró lingüístic propi de cada disciplina. Aquest patró lingüístic es caracteritza per l'especificitat del lèxic, les construccions gramaticals i les estructures textuais emprades.

No es tracta que tots els docents esdevinguin professors de llengua sinó que treballin aquells aspectes del llenguatge acadèmic necessaris per garantir l'èxit dins la seva àrea.

És en les activitats de lectura de les àrees (sobretot en la lectura compartida) on els alumnes posaran en marxa les estratègies de lectura practicades en el taller. Posaran en joc totes les estratègies apreses i decidiran quines li convenen més segons l'objectiu de la lectura i la tasca a fer.

CRITERIS PER A LA SELECCIÓ DE TEXTOS DES DE LES ÀREES

Cal prestar atenció a tots els elements que s'hi impliquen: text, activitat lectora i lector.

Cal valorar la tipologia, el suport en què es presenten els textos, la capacitat de comprensió, la complexitat i si el text és adient al moment de la seqüència didàctica. Caldrà decidir també quines bastides s'utilitzen. El text ha de contribuir a crear conflictes cognitius i que l'alumne hi pugui dialogar.

1. Està relacionat amb els continguts programats?
2. Té interès per a l'alumnat al qual va dirigit, pot despertar la seva empatia?
3. Es relaciona amb coneixements previs de l'alumnat?
4. Té títol, subtítols, autoria, procedència?
5. Està acompanyat d'imatges pertinents o d'altres suports?
6. Utilitza un registre adequat?
7. Té una estructura coneguda o accessible, no és massa esquemàtic, proporciona exemples?
8. Permet entendre conceptes o paraules no es que poden deduir-se o queden explicades?
9. Fa ús d'organitzadors textuais o connectors que facilitin la comprensió?
10. Té una extensió adequada al nivell i a l'activitat?

Aquesta graella ens permetre planifica aquestes lectures.

Quines lectures ?	Amb quin objectiu...		Quines activitats planifico a partir de la lectura?	Quins suports facilito als alumnes?
	d'àrea?	de lectura?		

PROGRAMACIO ACTIVITAT LECTURA

CURS:		AREA:
LECTURA		
OBJECTIU:		
ABANS DE LA LECTUA	DURANT LA LECTURA	DESPRÈS DE LA LECTURA

GUIA DE REFLEXIÓ PER AL RECULL I ANÀLISI D'ACTIVITATS DE LECTURA DINS L'ÀREA

(Annex 3)

ANNEXES

ANNEX 1

EL TEMPS DE LECTURA

1. Objectius

L'estona diària dedicada a la lectura a primària podria tenir per objectius:

- Configurar actituds positives envers la lectura i els llibres.
- Crear vincles afectius i connexions amb les històries que es llegeixen.
- Fer néixer, incrementar o consolidar l'hàbit de la lectura en els alumnes.
- Anar configurant les seves preferències lectores, ajudant-se de les recomanacions que els fan els companys i els mestres.
- Escoltar amb interès el mestre i els companys quan llegeixen en veu alta.
- Gaudir de l'estona que es comparteix al voltant de la lectura.
- Participar en les converses i debats que es generen a partir de les lectures.
- I, particularment, millorar la competència lectora.

2.- L'hàbit lector: franja horària.

L'objectiu últim del temps de lectura és fer néixer, incrementar o consolidar l'hàbit de la lectura en els alumnes. Atès que els hàbits són pautes de comportament apreses per repetició i que acaben predisposant i animant a un determinat tipus d'acte, serà coherent procurar situar el temps de lectura sempre a la mateixa franja horària, és a dir, aquesta pràctica esdevindrà més fàcilment un hàbit si durant tot l'any se situa en la mateixa franja de l'horari dels alumnes, i encara més si s'hi manté al llarg dels sis cursos. Que la lectura sigui present a l'horari de les aules és una estratègia que permet "fer-la visible" i, per tant, donar-hi importància.

A escola la franja horària del temps de lectura serà de 30' després del pati del matí.

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
9.00 - 10.30					
10.30 -11.00	ESBARJO				
11,00 - 11.30	EL TEMPS DE LECTURA				
11.30 - 12.30					
15.00 - 16.30					

3.- L'hàbit lector: activitats.

El temps que es dedica a la lectura es distribueix en dues activitats diferenciades: un temps per llegir i un temps per parlar del que s'ha llegit. El temps dedicat a cada activitat i el tipus d'activitats per parlar de la lectura anirà variant en funció del curs i de l'edat dels alumnes. El temps de lectura estarà situat sempre a la mateixa franja horària i es farà de manera continuada. Cada aula disposarà d'una graella-horari on s'indica el tipus d'activitat de lectura que es fa en cada moment.

En el temps per llegir es faran les següents activitats:

- **lectura expressiva per part del mestre,**
- **lectura expressiva dels alumnes** (a partir de 3r i amb preparació)
- lectura autònoma.

En el temps per parlar de les lectures es faran les següents activitats:

- **converses en torn a les lectures,**
- recomanacions

Distribució setmanal cicle inicial:

- Lectura mestre: 2 dies (20'+20')
- Conversa i/o debat: 1 dia (20')
- Recomanacions: 1 dia (20')
- Lectura en veu alta: 1 dia (20')
- Lectura individual autònoma: sessions de 10'

Distribució setmanal cicle mitjà:

- Lectura mestre: 2 dies (15'+15')
- Conversa i/o debat: 1 dia (15')
- Recomanacions: 1 dia (15')
- Lectura en veu alta: 1 dia (15')
- Lectura individual autònoma: sessions de 15'

Distribució setmanal cicle superior:

- Lectura mestre: 2 dies (10'+10')
- Conversa i/o debat: 1 dia (10')
- Recomanacions: 1 dia (10')
- Lectura en veu alta: 1 dia (10')
- Lectura individual autònoma: sessions de 20'

EXEMPLE DISTRIBUCIÓ HORÀRIA CICLE MTIJA

		DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
De 11 a 2/4 de 12	5'	LECTURA INDIVIDUAL	LECTURA INDIVIDUAL	LECTURA INDIVIDUAL	LECTURA INDIVIDUAL	LECTURA MESTRE
	10'					
	15'					
	20'	LECTURA EN VEU ALTA	LECTURA MESTRE	RECOMANACIONS	LECTURA EN VEU ALTA	DEBAT CONVERSA
	25'					
	30'					

4. El temps per llegir

4.1. La lectura en veu alta del mestre

L'única i més important activitat per construir la comprensió i les habilitats essencials per a l'èxit en l'aprenentatge de la lectura sembla que és llegir en veu alta als infants.

El mestre és model de lectura per excel·lència, pel que fa tant a la prosòdia (llegir amb expressió, entonació correcta, adequació del ritme i fraseig) com a la importància que té que els alumnes vegin llegir un adult. És possible que molts alumnes no tinguin aquest model lector fora de l'escola, per la qual cosa es fa imprescindible dedicar-hi aquest temps dins de l'horari escolar.

Altres arguments que justifiquen la lectura en veu alta del mestre:

- Fa possible que nens i nenes gaudeixin de textos que estan fora de l'abast de les seves possibilitats lectores.
- Ensenya als alumnes que aprendre a llegir té sentit (per accedir als textos).
- Posa a la seva disposició un llenguatge ric i permet arribar a estructures lingüístiques diferents (llenguatge literari) de les que fan servir normalment en el seu llenguatge.
- Ajuda tot el grup a compartir unes referències lectores comunes.

La lectura del mestre es pot fer a partir de diversos materials:

Els contes populars (CI)

Permeten fer la lectura de tot el conte en una mateixa sessió

Caldrà assegurar la comprensió dels elements fonamentals de la història a través de la utilització de referents extralingüístics de tipus divers:

- Relacionats amb la manera d'explicar contes: el gest, l'entonació, la mirada, el to i el volum, la impostació de la veu...
- Relacionats amb els materials que utilitzem: si fem servir només el conte o utilitzem làmines, objectes, titelles...

Els àlbums (a tots els nivells)

Per les seves característiques, com a resultat de la unió entre text i il·lustració, són un recurs molt vàlid per a la lectura: el doble codi que utilitzen, visual i lingüístic, i el seu caràcter obert, permeten interpretar i compensar les llacunes de comprensió.

Llibres per fragments (a partir de segon)

Els llibres llegits per capítols són un bon recurs per a la lectura en veu alta del mestre. Permeten als alumnes accedir a títols que potser a ells tots sols els costaria massa de llegir, a banda que generen expectatives i ganes de continuar amb la història.

4.2. La lectura en veu alta dels alumnes

La lectura en veu alta és una de les activitats d'ensenyament-aprenentatge que poden influir més a l'hora de definir **l'autoconcepte lector** dels alumnes i la seva imatge com a lectors. Per tant, hauríem de ser molt curosos a l'hora de plantejar activitats de lectura en veu alta: **la preparació de les lectures és imprescindible**, així com el fet que es donin sempre en una situació comunicativa; caldria evitar posar els alumnes en situacions de lectura en veu alta improvisades, pel malestar i la inseguretat que poden causar.

Les orientacions metodològiques:

- Compartir l'objectiu de la lectura
- Disposar de temps per preparar-la prèviament (familiaritzar-se amb el text, llegir-lo en silenci, assegurar-ne la comprensió, localitzar les paraules difícils, remarcar la puntuació, efectuar anotacions al marge relacionades amb l'entonació i

l'expressivitat, si cal; jugar amb la intensitat de la veu i assajar-lo en veu alta davant d'algú).

Cicle Inicial: Lectura de rodolins i endevinalles.

Cicle Mitjà i Superior: Lectura de petits contes o narracions. (La idea es que la lectura tingui un inici i un final en la mateixa sessió per a que tingui sentit).

Alguns altres exemples d'activitats de **lectura expressiva comunicativa:**

- Lectures dialogades.
- Lectura de la informació que s'ha elaborat al voltant d'un projecte.
- Padrins de lectura: els padrins es preparen un conte per llegir-lo als seus fillols.

4.3. La lectura autònoma

Entenem per lectura autònoma la mena de lectura silenciosa en què és el mateix alumne qui tria allò que vol llegir. La lectura autònoma *ajuda al progrés en les habilitats de lectura, la capacitat de concentració en la construcció de sentit del text i l'hàbit lector dels alumnes.*

Els avantatges de la lectura autònoma:

- Permet la tria autònoma del llibre i afavoreix la percepció d'un mateix com a lector.
- Desafia el lector perquè resolgui, ell sol, les dificultats del text, amb l'avantatge que pot recórrer fàcilment als companys o al mestre per resoldre-les.
- La possibilitat de rellegir algunes obres, de llegir diversos títols d'una mateixa sèrie, promouen la rapidesa lectora i l'assimilació dels progressos realitzats.
- Suposa un esforç menor i els permet concentrar-se en la comprensió del que llegeixen.
- Elimina la pressió emocional en no haver-hi judici social.
- Permet adaptar-se al ritme de lectura particular de cada alumne.
- Els lectors poden executar tècniques i estratègies treballades anteriorment (per exemple: recapitular).
- Millora l'ortografia.

CONDICIONS:

- **Que el mestre també llegeixi.**
- **Que els alumnes puguin llegir sense interrupcions.**
- **Que puguin seleccionar les seves pròpies lectures.**
- **Que els materials de lectura siguin complets i coherents.**

4.4. El model de lectura silenciosa del mestre

S'ha anat esmentant en diverses ocasions la importància que tenen els **models lectors** per a la formació dels hàbits lectors. El fet de veure que les persones que per a l'alumne són importants també llegeixen afavoreix actituds positives envers la lectura.

Hi haurà alumnes que a casa disposaran d'aquests models adults de lectura; d'altres, en canvi, no els tindran. L'escola, un cop més, hauria d'actuar com a compensadora de desigualtats i oferir a tots els alumnes les mateixes oportunitats.

Què hauria de fer el mestre, mentre els alumnes llegeixen en el temps de lectura autònoma? Doncs hauria d'oferir un bon model i, per tant, llegir, com els seus alumnes. I no cal que recorri als llibres infantils de la biblioteca d'aula, sinó que pot llegir un llibre "d'adult"; d'aquesta manera transmet als alumnes una realitat: que els adults també llegim.

5. El temps per parlar de la lectura

Un dels factors que afavoreixen el gust per llegir són les interaccions orals al voltant de la lectura. El fet de poder compartir amb altres companys els llibres que s'han llegit ajuda a crear vincles, a fer lectors: parlar sobre llibres, debatre'ls, compartir les opinions que ens susciten, descobrir les diferents interpretacions que hi dóna cadascú...

5.1. Debats de lectures compartides (a partir de cicle mitjà)

El debat és una discussió organitzada en la qual es contrasten opinions a propòsit d'un tema concret. En un debat cada participant escolta el parer dels altres i hi exposa el propi, procurant posar l'èmfasi en els punts de coincidència i ens els de discrepància. En relació amb les discrepàncies, el que s'espera de cada participant és que construeixi un discurs amb raons acceptables i fortes. És a dir, capaces de resistir els contraarguments per tal de portar els altres cap a les pròpies tesis o conclusions.

5.2. Conversa literària (tots els nivells)

Les interaccions dels alumnes en són el més important, en què el docent només formula preguntes en el moment que escau, preguntes que permetin aprofundir més en el contingut i l'impacte de la lectura.

El paper del docent és el de moderador de la conversa.

5.3. Presentacions i recomanacions (tots els nivells)

Sovint els alumnes no llegeixen perquè desconeixen la gran varietat de temàtiques que ofereixen els llibres de la biblioteca de l'escola o de l'aula. Quan algú ens presenta un llibre, ens en comenta el contingut, ens mostra algunes de les il·lustracions, ens el posa "de cara", el llibre deixa de formar part de l'anonimat i passa a formar part de l'actualitat del grup. I més encara si aquesta presentació la podem vincular a algú pel qual sentim un determinat afecte.

No és el mateix presentar que recomanar: les presentacions de llibres impliquen posar en contacte un llibre amb els seus potencials lectors, donar-los-el a conèixer de manera objectiva (el títol, qui és l'autor i l'il·lustrador, de què tracta), mentre que en la recomanació es dona una informació més subjectiva (els arguments que expliquen per què trobo interessant que una altra persona llegeixi aquest llibre).

El model del mestre és fonamental .Totes dues activitats s'han d'ensenyar a fer als alumnes, a partir del model del mestre, i potenciar-les després perquè tinguin continuïtat a l'aula, de forma voluntària i amb preparació prèvia.

6. Orientacions metodològiques (Ampliació). Annex 1

BIBLIOGRAFIA:

L'Impuls de la Lectura. Col·lecció de dossiers didàctics derivats de la formació sobre **El Gust per llegir: "EL TEMPS DE LECTURA A PRIMÀRIA"**.

ANNEX 2

ELS TALLER DE COMPRENSIÓ LECTORA

1. Justificació

Un lector competent quan s'enfronta a un text aplica i desenvolupa una sèrie d'habilitats i estratègies que són les que li permeten accedir al contingut del text en funció del propòsit de lectura que ja tenia abans de començar a llegir.

Els tallers de lectura presenten una seqüència didàctica amb l'objectiu d'ensenyar i practicar una estratègia de lectura. A partir d'un objectiu de lectura compartit amb els alumnes, el docent fa modelatge d'una estratègia de lectura llegint un fragment de text, formulant en veu alta el seu pensament intern i estratègic, fent visible i compartint amb els alumnes el procés cognitiu i de construcció del significat que es produeix en la comprensió de textos.

Els tallers de lectura potencien la reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge (reflexió metacognitiva), afavoreixen que els alumnes passin d'una pràctica guiada a una pràctica independent, tenen en compte l'atenció a la diversitat i donen bastides i suports per afavorir l'assoliment progressiu d'aquesta autonomia citada.

Relació dels tallers de lectura amb les activitats de lectura de les àrees

La diferència entre un taller i una lectura contextualitzada dins d'una classe d'una àrea no lingüística (com ciències socials o cultura clàssica) rau en el fet que, en el taller, prioritzem el treball intensiu d'una estratègia lectora concreta, mentre que a la classe ordinària llegim per aprendre la matèria.

2. Objectius

Els tallers de lectura són una proposta metodològica la finalitat de la qual és fer conscients els alumnes de les habilitats cognitives –estratègies– que aplica un lector expert quan llegeix.

L'objectiu és l'apropiació i el domini en l'aplicació de les estratègies de lectura per part de l'alumne que li han de permetre:

- Extreure el significat del text.
- Saber reconduir la seva lectura.

- Establir connexions entre els nous conceptes i els coneixements previs que li permetin incorporar-los al seu coneixement.

Cada taller de lectura està pensat per ser desenvolupat al llarg d'una sessió de treball.

3. Planificació d'un taller de lectura

- Decidir l'estratègia que es treballarà.
- Seleccionar un text adient.
- Seleccionar dos paràgrafs del text escollit: un per al modelatge i l'altre per a la participació activa.
- Decidir l'estratègia d'oralitat que es presentarà (falca oral).
- Decidir quins suports facilitarem a l'alumne.
- Identificar el grup de diversitat i les ajudes que necessitarà.

4. Estructura taller de lectura

- Connexió:** L'ensenyant introdueix el tema de manera que connecti amb les experiències prèvies de l'alumnat i resulti engrescador i significatiu per als interessos, la necessitat o l'experiència dels alumnes. També presenta l'estratègia, la vincula a una situació compartida i concreta els objectius d'aprenentatge ("Avui aprendrem...")
- Modelatge:** El docent presenta el procediment que se seguirà. Llegeix un fragment i aplica l'estratègia, mostrant com ho fa. Pensa en veu alta tot especificant el procés que segueix ("Ara us mostraré els passos que jo segueixo...")
- Participació activa.** Abans de passar a la lectura independent, s'haurà de comprovar que s'ha entès l'estratègia modelada pel docent, a partir de la interacció en parelles ("Gira't i parla").
- Lectura independent** Els alumnes passen a la lectura individual per practicar l'estratègia modelada pel docent. Si cal s'introdueix una falca oral per donar pautes que ajudin a compartir posteriorment l'estratègia en gran grup. Mentre els alumnes estan llegint, el docent atén la diversitat de l'aula.
- Parlem del text.** En aquest apartat es comprovarà la comprensió del text i de l'estratègia aplicada. Per poder parlar del text amb qualitat, l'alumne necessita haver

entès el contingut (lectura independent) i saber explicar l'estratègia aplicada utilitzant una estructura oral (falca oral). Es pot començar a elaborar un referent d'aula que es pot anar completant a mesura que els alumnes aprofundeixin en el coneixement de l'estrat.

5. Criteris per a la selecció de textos

La tria del text correspon al docent, que coneix els alumnes, els seus interessos i les seves dificultats... i la relació del text amb el que s'ha treballat o es pensa treballar.

Característiques del text:

- Ha de desvetllar en els alumnes ganes de llegir-lo.
- Ha de permetre poder practicar l'estratègia que s'ha seleccionat.
- Ha de tenir la possibilitat de fragmentar-se en diferents apartats.
- S'ha d'adequar al nivell de comprensió dels alumnes.
- Ha de tenir una estructura clara (perceptible amb un cop d'ull) i la informació ha d'estar ben organitzada (connexió amb els coneixements previs).
- Ha de ser ric i clar pel que fa a les característiques gràfiques i lingüístiques: un titular clar i explícit, elements gràfics i contextuals com ara fotografies, peus de foto, títols, intertítols, esquemes, etc.; un principi i final clar, contingut ordenat i coherent.
- No cal que sigui curt. Es pot acabar de llegir en un cop acabat el taller.
- Cal preveure les possibles dificultats de comprensió, però no cal adaptar el text. Es poden facilitar suports: organitzadors gràfics, imatges...

6. Estratègies de lectura a treballar

- **Fer Prediccions – hipòtesis:** Anticipem el que passarà en el text.
- **Fer Inferències – deduir:** Trobar pistes en el text i en el propi coneixement per completar la informació, comprendre en profunditat.
- **Fer-se preguntes:** Ens aturem i ens preguntem sobre el text i el seu sentit.
- **Resumir:** Expliquem amb les nostres paraules les idees més importants del text.
- **Fer connexions** entre la lectura i nosaltres, el món, altres textos.

- **Visualitzar** / Fer-se la pel·lícula: Creem imatges mentals sobre el que passa en el text, els personatges, el paisatge.
- **Reorganitzar la informació per integrar-la:** L'estructura del text i els indicadors textuais i paratextuais ens ajuden a seguir la seqüència dels fets.
- **Controlar la comprensió:** supervisar i reparar la comprensió.

GRAELLES DE PROGRAMACIÓ ACTIVITATS I TALLERS

Nivell:

ESTRATEGIA QUE ES DESENVOLUPA:			
TEXT:			
1. MINI LLIÇÓ			
CONNEXIÓ	MODELATGE	PARTICIPACIÓ ACTIVA	ENLLAÇ
2. LECTURA INDEPENDENT (20'/30')			
3. PARLEM DEL TEXT (COMPARTIR I REFLEXIONAR): (5')			

GUIA PER L'ANALISIS DE TEXTOS

CURS:

ESTRATÈGIA:

TEXT	ADEQUACIÓ DEL TEXT				ADEQUACIÓ DE L'ALUMNE	ACTIVITAT	ESTRATÈGIA (dificultat)
	LLARGADA	TIPOLOGIA	IMATGES/ALTRES	LLENGUATGE			

ANNEX 3

GUIA DE REFLEXIÓ PER AL RECULL I ANÀLISI D'ACTIVITATS DE LECTURA DINS L'ÀREA

Quina activitat selecciono per analitzar-la amb més detall?	CURS: UNITAT DIDÀCTICA: LECTURA:
--	--

Què hauria de millorar d'aquesta activitat?		
ASPECTES PER ANALITZAR		
TEXT	LECTOR	ACTIVITAT